

7/1440
ok 49

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 888
Konu : İstanbul Milletvekili
Mahmut TANAL'ın
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2016
19 Şubat 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 14.01.2016 tarihli ve 43452547-120.07- 13327 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Mahmut TANAL'ın Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/1440 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fatma Güldemet SARI
Bakan

EK:
Cevap Yazısı (4 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN MAHMUT TANAL'IN
TBMM 7/1440 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Belediyelerin, şehir hayatının ve üretimin denizleri kirletmesi, tahrip etmesi, deniz canlılarına zarar vermesi ve bu durumun insan yaşamını olumsuz etkilemesi sonucu aşağıdaki sorularımın cevaplanması gereği doğmuştur.

1- Marmara Denizi başta olmak üzere denizlerimizde oluşan kirliliği önlemek için kurulmuş olan birimler var mıdır? Var ise hangileridir?

2- Deniz kirliliğini engellemek için oluşturulan projeler var mıdır? Var ise bu projelerin isimleri nedir, içerikleri nasıldır?

3- Marmara Denizi trafiğinin yoğunluğundan kaynaklanan kirliliğin deniz canlılarına olan olumsuz etkisi nasıldır? Olumsuz etkiyi önlemek için tedbir alınmış mıdır? Tedbir alınmışsa bu tedbirler ne şekilde uygulanmaktadır? Tedbir alınmamışsa deniz canlılarının hayatını riske atan bu konuda herhangi bir çalışma yapılacak mı? Yapılacaksa nasıl bir çalışma olacaktır? Yapılacak çalışmada hedeflenen verim nedir?

4- Denizlerde, kirlenmenin arttığı bölgelerde, kirliliği temizlemek için herhangi bir çalışma yapılıyor mu? Yapılıyor ise nasıl bir çalışma gerçekleştiriliyor? Yapılmıyor ise kirliliği temizlemek için nasıl bir çalışma yapılacaktır?

5- Marmara Denizi başta olmak üzere denizlerimizdeki kirliliğin önüne geçmek için kurulmuş arıtma tesisleri var mıdır? Varsa arıtma tesisi sayısı kaçtır ve nerelerde arıtma tesisi kurulmuştur?

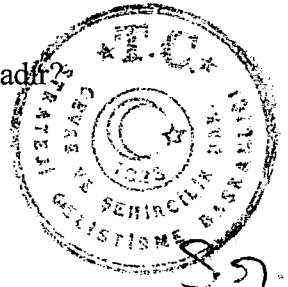
6- Denizlerimizde kurulan arıtma tesisleri varsa tesislerin teknolojik özellikleri nasıldır?

7- 2005 tarihinden önerenin verildiği tarihe kadar Marmara Denizi, Akdeniz ve Karadeniz'de ayrı ayrı kaç adet arıtma tesisi kurulmuştur?

8- 2005 tarihinden önerenin verildiği tarihe kadar Marmara Denizi, Akdeniz ve Ege Denizi'nde kirliliğinin temizlenmesiyle alakalı kaç adet çalışma yürütülmüştür? Yürütülen çalışmalarda deniz kirliliği % bazında değerlendirildiğinde yüzde kaç temizlenmiştir?

9- Deniz kirliliğini önleme çalışmaları ne kadar sürede bir yapılmaktadır?

10- Türkiye'de yıllık 4,5 milyar tona ulaştığı bilinen atık suların ne kadarı arıtılmaktadır?

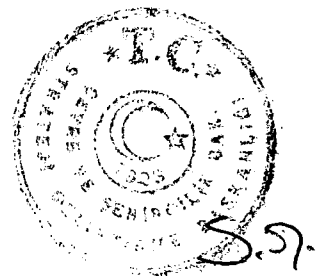
CEVAPLAR:

1- 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun "Denetim, Bilgi Verme ve Bildirim Yükümlülüğü" başlıklı 12. Maddesinde (Değişik Madde: 26.04.2006 - 5491 S.K/9.Madde) "Bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığımıza aittir. Gerektiğinde bu yetki, Bakanlığımızca; İl Özel İdarelerine, çevre denetim birimlerini kuran Belediye Başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belirlenen denetleme görevlilerine devredilir. Denetimler, Bakanlığımızın belirlediği denetim usul ve esasları çerçevesinde yapılır" hükmü gereği ve gemilerden kaynaklanan deniz kirliliğinin önlenmesi kapsamında 2011/9 sayılı Yetki Devri Genelgesi ile Türkiye'nin yargılama yetkisine tâbi olan deniz yetki alanlarında 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümlerine uyulup uyulmadığının denetlenmesi ve aynı Kanunun 24 üncü maddesi hükmüne göre Marmara Denizinde idari yaptırım kararı verme yetkisi; Denizcilik Müsteşarlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığına devredilmiştir.

Ayrıca kazalar sonucunda oluşabilecek deniz kirliliğine müdahale edilebilmesi için Ülkemizde acil müdahale sisteminin ana unsuru olmak üzere acil müdahale merkezlerinin kurulması öngörülmüştür. Bu çerçevede, 5312 sayılı Kanunu işbirliği ile yürüttüğümüz Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından Antalya'da kurulan Bölgesel Acil Müdahale Merkezi 2015 itibarıyla faaliyete geçmiştir. Tekirdağ'da bulunan Ulusal Acil Müdahale Merkezinin ise inşaatı tamamlanmış ve donanımlarının alınması safhasına geçilmiştir. Tüm Türkiye kıyılarında risk araştırmaları yapılmış ve bu sonuçlar dikkate alarak acil müdahale malzeme ve ekipmanlarını konuşturmak üzere 16 depo alanı belirlenmiştir.

2- Bakanlığımız tarafından 2013 yılından bugüne kadar tüm denizlerimizde ve boğazlarda kirlilik izleme çalışmaları yapılmaktadır. Bu kapsamda yapılan projeler:

- a) 2013 yılı Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Projesi,
- b) 2014-2016 yılları Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Projesi yürütülmektedir.
- Bütünleşik Kirlilik İzleme çalışmaları deniz suyu, sediman, biyota matrikslerinde fizikokimyasal, kimyasal ve biyolojik izlemeleri içermektedir. Bu matrikslerden deniz suyunda, kıyı ve geçiş sularını da kapsayacak şekilde;
- Sıcaklık, iletkenlik (tuzluluk), ışık geçirgenliği (seki diski derinliği), çözünmüş oksijen ve oksijen doygunluğu, toplam fosfor (TP) ve çözünmüş anorganik fosfor (DIP/PO₄-P), toplam çözünmüş anorganik azot (DIN) [(NO₃ + NO₂ + NH₄)], silikat ve klorofil-a parametreleri ölçülmekte,
- Mikroplastik çalışması yapılmakta,
- TRIX İndeksi hesaplanarak, denizlerin ötrofikasyon riski hesaplanmakta,
- Karadeniz ve Akdenizde radyoaktivite çalışmaları yapılmakta,

- Kıyı sularında yapılan izleme sonuçları Kentsel Atıksuların Arıtılması Yönetmeliği'ne göre yorumlanmakta, hassas, az hassas ve gri alanlar haritalandırılmakta,
- Ekolojik durumu belirleyen biyolojik parametreler, fitoplankton, makro flora, bentik ile demersal balık biyoçeşitliliği ve bolluğu izlenmekte,
- Sedimanda, metal, toplam organik karbon ve toplam organik azot, çok halkalı aromatik bileşikler (PAH), halojenli hidrokarbonlar (PCB), pestisitler ve mikroplastik izlenmekte, yönelim analizi yapılarak kirlilik trendleri belirlenmekte,
- Biyota türleri olarak kıyısız alanlarda denizlerdeki kirlilik biyoindikatörü olarak kabul edilen barbun balıklarda (*Mullus barbatus*) ve midyede (*Mytilus galloprovincialis*) ağır metaller ve organik kirleticiler izlenmektedir. Sonuçlar Türk Gıda Kodeksi ve FAO standartları gibi ulusal ve uluslararası kriterlere göre değerlendirilmektedir.
- Su Çerçeve Direktifi'ne göre, Ekolojik Durum ve Kimyasal Durum belirlenmektedir.
- Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifi'ne göre durum belirlenmektedir.
- c) Deniz Dip Tarama Uygulamaları ve Tarama Malzemesinin Çevresel Yönetimi Projesi Ekim 2016 tarihi itibarıyla tamamlanması hedeflenen proje ile denizlerimizin durumu ve AB kriterleri dikkate alınarak ulusal boşaltım ve bertaraf kriterleri, denizlerimizdeki en uygun boşaltım alanları ve karadaki bertaraf sahaları, izleme stratejileri, yeniden kullanımına ilişkin alternatifler belirlenecektir.
- d) Gemi Atıklarından Kaynaklanan Deniz Kirliliğinin Önlenmesi İçin Kapasite Geliştirilmesi Projesi:

Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Programı, 1. Bileşeni kapsamında yer alan proje ile; gemilerin normal faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların deniz ortamına verilmesi neticesinde meydana gelen deniz kirliliğinin önlenmesinin amaçlandığı MARPOL 73/78 Sözleşmesi, 2000/59/EC Direktifi ve diğer ilgili uluslararası sözleşmeler ile AB Direktiflerine uyum ile ülkemizin konuya ilişkin yaptığı çalışmalarda kapasitesinin geliştirilmesi, mevcut uygulamaların gözden geçirilerek iyileştirilmesi hedeflenmiştir.

4,8- Kirliliğin oluşmadan önce önlenmesine yönelik çalışmalar titizlikle sürdürülmektedir. Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği Hassas ve Az Hassas Su Alanları Tebliği'ne göre belirlenen ötrofikasyona hassas olan deniz ve kıyı alanlarına, deşarj edilecek arıtma tesisleri için ileri arıtma yaptırılması şartı getirilmiştir. Yapılan çalışmalar neticesinde Marmara Bölgesinde mevcut atıksu arıtma tesislerindeki yenilenme ihtiyacı ve kurulması öngörülen atıksu arıtma tesisleri belirlenmiştir.

Gemi kaynaklı kirliliğin önlenmesi amacıyla; 261 limanda atık alım hizmeti verilmekte olup, gemilerin operasyonel faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların deniz ortamını kirletmesi engellenmektedir. Gemilerden alınan atıkların online olarak izlenmesi ve etkin kontrolünü sağlayan "GATS (Gemi Atık Takip Sistemi)", yatlar, günü birlik gezi tekneleri, tur tekneleri gibi küçük deniz araçları için ise "Mavi Kart" sistemi hayata geçirilmiştir. 2016 turizm

sezonu öncesinde tüm kıyı illerimizdeki marinalarımızda mavi kart sistemine geçiş tamamlanacaktır.

Deniz çöpleriyle etkin mücadele amacı ile, "Deniz Çöpleri Stratejik Eylem Planının Hazırlanması" projesi 2013 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu proje ile; İstanbul ili için "Deniz Çöpleri Eylem Planı " hazırlanmıştır. 2017 yılında kadar denize kıyısı bulunan tüm illerimizde deniz çöpleri eylem planlarının hazırlanması planlanmaktadır.

Ayrıca Deniz kirliliğini önlemek amacıyla Bakanlığımız ve yetki devri yapılan kurum ve kuruluşlar tarafından denizlerimiz sürekli izlenmekte ve denetlenmektedir. Bakanlığımızca yetki devri yapılan kurum ve kuruluşlar tarafından 2015 yılında deniz kirliliğine sebep olan gemi ve deniz araçlarına toplam 3.796.616,90 TL idari yaptırım uygulanmıştır. Bakanlığımız merkez teşkilatı ve İl Müdürlüklerimiz tarafından Marmara denizine kıyısı olan illerde kıyı tesislerine yönelik 2013 yılında toplam 174 denetim, 2014 yılında 149 denetim ve 2015 yılında toplam 90 denetim gerçekleştirilmiş olup, çevre kirliliğine neden olan tesislere yönelik 2872 Sayılı Çevre Kanunu kapsamında 950.711 TL idari yaptırım uygulanmıştır.

7. 2005 tarihinden önerenin verildiği tarihe kadar Marmara Havzasında 93, Batı ve Doğu Akdeniz Havzalarında 44, Batı ve Doğu Karadeniz Havzalarında ise 87 adet Atıksu Arıtma Tesisi kurulmuştur.

9. Bakanlığımız tarafından belirlenen politikalar ve stratejiler kapsamında denize çeşitli yollarla (kara veya denizden) ulaşan kirletici kaynakların kontrol altına alınması ve kirliliğin azaltılması ile ilgili çok yönlü çalışmalar sürekli olarak gerçekleştirilmektedir.

10. 2015 yılı sonu itibari ile Türkiye'de 653 adet Atıksu Arıtma Tesisi (AAT) bulunmakta ve bu şekilde Belediye nüfusunun %79'una hizmet verilmektedir.

